

СТЕНОГРАМА

засідання Комітету з питань прав людини, національних меншин і
міжнаціональних відносин

від 24 травня 2018 року

Веде засідання Голова Комітету Г.М.НЕМИРЯ

ГОЛОВУЮЧИЙ. Доброго дня, шановні колеги! У нас сьогодні чергове засідання комітету. Я дякую всім, які підлаштували свій розклад з середи на четвер. І сьогодні у нас єдиний пункт у порядку денному в основному – це законопроект 5435. Проект закону про правовий статус осіб, зниклих безвісті, друге читання. Ви знаєте, що минулого засідання Юрій Бузницький проінформував колег членів комітету, всіх запрошених про стан підготовки до другого читання на той момент. Він зазначив, що та порівняльна таблиця, яка була роздана, вона може в деяких своїх речах бути змінена, що і відбулося. Також я отримав як голова комітету між попереднім і цим засіданням два звернення або листи: одна від Харківської правозахисної групи, інша від громадської організації «Крим-СОС». Якщо є представники цих організацій в обговоренні ми надамо слово. Дуже розгорнутий, ми дякуємо за тісну співпрацю, Міжнародний комітет Червоного Хреста і секретаріат комітету працювали. Отже, пропозиція є така: яким чином ми будемо працювати. Оскільки всього є сто тридцять дві правки до цього законопроекту. Для того, щоб ми не йшли по кожним правкам, я хочу надати слово Юрію Бузницькому, який проінформує членів комітету про концептуальні речі, щоб зрозуміти яка концепція покладена в основу підготовки цього законопроекту до другого рішення. Якщо ми досягнемо згоди що це приймається, ми тоді не будемо обговорювати всі правки, ми

перейдемо до тих, які відхилені. Відхилених правок п'ятдесят п'ять. Але також ми будемо, якщо не будуть наполягати на їх перегляді або обговоренні, окремо також всі їх не будемо підготувати.

На попередній Погоджувальній раді це питання було порушено першим віце-спікером пані Геращенко. Ми знаємо що цей закон очікується достатньо вже давно. Він є не простим. Але дуже важливо, щоб комітет все зробив, щоб якісно підготувати його до другого читання.

Отже у нас є кворум зараз, ми можемо розпочинати наше засідання. Прошу також звертати увагу, оскільки ми в перерві засідаємо, ми маємо закінчити заздалегідь, щоб встигнути зареєструватися і взяти участь у вечірньому засіданні, яке обіцяє бути не менш цікавим, ніж ранішнє засідання, а може навіть більш цікавим. І я хочу надати слово зараз Юрію Бузницькому. Будь ласка.

БУЗНИЦЬКИЙ Ю.В. Доброго дня, шановні народні депутати, шановні запрошені. Я коротко скажу про суть того, що відбулося. Як попереджали ми на тому засіданні цей варіант таблиці, який ми сьогодні маємо, він вже не зовсім такий, який роздавався на попередньому засіданні. Тому частину пропозицій від громадських організацій, які ми отримали, вони стосувались власне попереднього тексту і це зрозуміло буде. Із того, як буде розглядатись таблиця. Я хочу сказати, що таблиця помінялась як би сам закон, порівняно з тим, який був прийнятий у першому читанні, він помінявся концептуально. Чому? Тому що у нас пункт два постанови Верховної Ради доручив комітету доопрацювати цей законопроект самостійно, з урахуванням, але в межах регламенту, положень альтернативного законопроект 5435-1. Я підкреслюю, в межах регламенту. Таким чином законопроект був доопрацьований і він на сьогодні містить як би таку оболонку, яка містить низку речей або позицій, які стосуються всіх зниклих безвісті. Всіх категорій зниклих безвісті. Наприклад це подання заяви, недискримінація, ще там ціла низка норм: права майнові і так далі. Які стосуються всіх зниклих безвісті. В той же час закон

виділяє особливу категорію осіб, які зникли безвісті в наслідок особливих обставин. Особливі обставини – це збройний конфлікт, масові заворушення, стихійні лиха або інші обставини, які призвели до масової загибелі людей. Чому? Тому що, по цих обставинах зникнення безвісти є певна роль держави. Навіть, якщо це відбулося стихійне лихо, то хтось когось повинен був попередити, вжити заходів там і так далі. Тому, ця категорія була виділена окремо, і вона займає, так сказати, центральну частину закону.

Хочу сказати, що при цьому Комітет звернувся до всіх провідних міністерств і відомств, а це більше десяти, за дорученням Григорія Михайловича; до Комітету Червоного хреста, який подав нам зауваження на десяти сторінках, дуже ґрунтовних зауважень, з яких 90% фактично у нас було враховано. І вони будуть враховані, дещо було уточнено, але 90%, скажемо, враховано фактично напряму. І таким чином у нас виникли зовсім нові позиції у законопроекті, які були ґрунтовно перероблені. Ну, наприклад, поняття «комісії». Комісія на громадських засадах стала комісією фактично працюючою професійно. Значить, відповідно, змінився склад комісії, порядок її утворення, порядок затвердження і так далі, і так далі. Значить, і до складу комісії були запропоновані вже міністерства, які мають пряме відношення до цієї ситуації, що я сказав, і відповідно з цих же умов виходили і при створенні такого поняття, як «реєстр».

Нині в цьому законопроекті – це реєстр осіб, зниклих безвісти внаслідок особливих обставин. Чому? Тому що у нас все-таки існує єдина база досудових розслідувань. В них фіксується уся інформація, яка стосується осіб зниклих безвісти в Україні в цілому. Ну, наприклад, в 2017 році, значить, було зареєстровано 35 тисяч заяв. Значить, із 35 тисяч заяв, знайдено 34 тисячі. Це все було зареєстровано в базі, і, відповідно, воно там є. В той же час, осіб, які зникли безвісти за особливих обставин це десь, можливо, за всіх якщо особливих обставин, десь до тисячі, може там більше осіб, ми їх просто не можемо порахувати поки що. Значить, тому реєстр цей, спеціальний реєстр, який буде розширений порівняно з єдиним реєстром

досудових розслідувань, значить він створюється для цієї категорії осіб. До неї потрапляють особи, я сказав, які зникли внаслідок оцих обставин, але стосовно збройного конфлікту, потрапляють особи, які зникли на території проведення Антитерористичної операції і на контрольованій території, і на не контрольованій. Притому, незалежно від того це були військові, чи особи цивільні і зникли за тих же обставин, за яких зникли там, ну скажемо, «йшов в магазин і не вернувся», цивільна особа. Але він все-рівно буде в цьому реєстрі і на нього буде розповсюджуватися оцей особливий стан роботи комісії, особливі заходи, які комісія буде здійснювати.

Ну, і як уже Григорій Михайлович зазначав, до законопроекту було внесена норма, яка передбачає соціальне забезпечення осіб із числа родичів особи зниклої безвісти, ну на етапі, скажемо так, його пошуку. Я хочу сказати, що навкруги цієї норми є дуже багато дискусій. Ну, по-перше, з якого моменту ота пенсія або, скажемо, допомога у зв'язку із втратою годувальника повинна надаватися. Через місяць, 2-3 з моменту подачі заяви і так далі. Тому що, ще раз повертаюся до цифр – з 35 тисяч, 34 було знайдено. І тому що МВС працює ефективно і дуже ефективно, і він застосував низку заходів, в тому числі оперативних заходів і так далі. Але частина з них просто прийшла до дому. Значить, якщо хтось прийде додому через два місяці, але два місяці уже буде отримувати соціальну допомогу як особа, яка зникла безвісти, і допомога би надавалася з моменту подання заяви, то в цьому є певний нонсенс. Але будемо думати, що в тому варіанті, який запропонувала вже в доопрацьований варіант нам громадськість - це статті в 6 цього законопроекту. Ну, є всі підстави вважати, що Кабінет Міністрів якимсь чином випише нам надалі цю позицію і зуміє розмежувати тих, хто знайшовся або певний час був і так далі.

Ну, це власне, вся концепція законопроекту. На останок, я хочу сказати стосовно поправок. Значить, дві треті поправок, підкреслюю, було враховано в тій чи іншій формі: редакційно, частково, повністю. Значить, одна третя – відхилена. Але, при цьому слід зазначити, що це той випадок, коли поправки

були гарні. Поправки були нормальні, поправки – гарні, обґрунтовані юридично і переважна більшість з них дійсно має, так сказати, підстави бути. Але вони стосувалися тексту, який ще не доопрацьований, тобто не переробленого тексту під нову концепцію. Якщо певні речі ми сприймаємо так сказати уже застосовуємо з цих поправок до нової концепції, то ці поправки або просто ламають її вже. Ну, наприклад, роблять там голову комісії, наприклад, на громадських засадах. Ну хоча він уже професійно зі своїм секретаріатом. Або роблять при голові там консультативний орган, якщо в нього вже орган є і при тому професійний секретаріат. Ну, і так далі. Або реєстр починає втручатися, так сказати, в реєстр, то це або ламає концепцію цього законопроекту і просто неможливо туди ніяк врахувати, або просто вони туди не потрапляють, тому що вже там такого питання якби вже нема, або воно вирішено там скажемо в якійсь іншій статті. Тому, я просто просив би членів Комітету звернути на це увагу. І ще раз кажу, що відхилені вони не тому що, а тому що так склалося. Значить, просив би звернути увагу на те, що максимально все, що можна було врахувати - врахувати хоч частково, хоч, скажемо, редакційно, було в таблиці, так сказати, враховано. Ну, власне, все.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую. Чи є запитання до Юрія? Будь-ласка, колего Чубаров.

ЧУБАРОВ Р.А. Будь ласка, пане Юрію. У цій ситуації зникнення людей в Криму під час власне вторгнення і після незаконної анексії, вони у нас які там?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Для того, щоб ще раз підкреслити, що ідеться, коли взагалі сама ідея закону виникала і йшлося власне про ситуацію, яка під час війни склалася, коли люди зникали. Родичі не знали, що відбувається. Який їх правовий статус. Як сім'ї і таке інше. Тобто, це була організуюча ідея,

поштовх до законопроекту. Під час розгляду і так далі, вийшли на іншу концепцію, яка охоплює весь масив зниклих безвісти, але має категорію за особливих обставин і є відмінності щодо цієї категорії людей. І йдеться про інституційний чинник також, хто займається і як, і багато інших речей. Тобто, щоб це було зрозуміло і членам Комітету і потім я думаю це важливо транслювати і комунікувати назагал. Будь-ласка, ще є у членів Комітету запитання або коментарі? Ми будемо обов'язково, але зараз по цій вступній частині. Немає.

Тоді давайте ми будемо працювати наступним чином. Ми запрошували як це згідно з процедурою, авторів поправок інформували і про засідання Комітету, ч не бачу колег, але натомість у нас присутній також радник пані Ірини Геращенко в списку зареєстрованих, Лінецький Сергій Володимирович; присутній помічник народного депутата Заліщук, яка я розумію також була автором поправок законопроекту. Я хочу привітати Лутковську Валерію Володимирівну. Зараз буде колега Найєм, який запізнюється. І тому ми зараз будемо працювати таким чином: ми не будемо, якщо не буде бажаних, торкатися тих, які враховані. Так і будемо лише по тих, які не враховані, якщо буде бажання по ним виступити. Тоді, якщо приймається така процедура, ми її розпочинаємо.

Так от поправка на сторінці дев'ять. Поправка №21, народного депутата Найєма. Це стосується статті четвертої «Набуття правового статусу особи зниклої безвісти». Це поправка №21. Сторінка дев'ята таблиці порівняльної. Юрій, будь-ласка.

БУЗНИЦЬКИЙ Ю.В. Вона відхилена, це 21 поправка, тому це виписано в статті 7 законопроекту. Ця поправка, вона не зовсім. Це перше. А друге, у нас взагалі Міністерство юстиції сказало, що про дискримінацію можна не згадувати, оскільки прийнято уже стільки законодавчих актів, які пропонують антидискримінаційну політику. І в кожному законопроекті

згадувати про заборону дискримінації сьогодні зовсім недоцільно. Тому вона була відхилена.

ГОЛОВУЮЧИЙ. А чому тут тобто тут відповідна норма викладено статтю 7 законопроекту.

БУЗНИЦЬКИЙ Ю.В. Відповідні норми викладені в статті 7. А тут пропонує до статті 4. Але ці норми щодо дискримінації вони викладені.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Зрозуміло, добре. Далі поправка народного депутата Левченка, яка відхилена. Це сторінка та сама ж 9, 24 поправка.

БУЗНИЦЬКИЙ Ю.В. Ну, це якраз та поправка, як я вже казав, яка у нас трошки перероблена. Саме викладення поняття з якого моменту особа набуває статусу такої, що зникла безвісти, тому...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Можете пояснити з якого моменту особа вважається зниклою безвісти?

БУЗНИЦЬКИЙ Ю.В. Особа вважається зниклою безвісти з моменту припинення... Особа набуває статусу такої, що зникла безвісти з моменту подання заявником заяви про факт зникнення особи безвісти та її розшуку, або за рішенням суду.

ГОЛОВУЮЧИЙ. В чому була поправка Левченка?

БУЗНИЦЬКИЙ Ю.В. Ну в тому що він пропонує, що в разі, якщо точна дата зникнення особи невідома, особа вважається такою, що зникла безвісти з моменту звернення із заявою (*нерозбірливо*). Але оця фраза, яка викладена у першому абзаці, вона повністю поглинає все те, що казав Левченко.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Тобто, на цю тему «Статусу і моменту набуття» було кілька поправок? Більшість з них були враховані. В тексті була поправка Іонової і інших колег. Сотник в тому числі. А в такій редакції, яку пропонував Левченко, вона відхилена. Немає у нас заперечень. Далі поправка на сторінці одинадцятій народного депутата Найєма. Прошу.

БУЗНИЦЬКИЙ Ю.В. Значить, ну народний депутат Найєм пропонує, так сказати, пункт п'ятий заборона насильницьких зникнень, ніхто не може бути підданий насильницькому зникненню і так далі. Значить, ну це окрема тема «насильницьке зникнення». Ну по-перше, у нас в Кримінальному кодексі немає такого поняття як «насильницьке зникнення», натомість є ряд статей, які пропонують різні форми зникнення, схожі з насильницьким зникненням. Надалі народний депутат Найєм буде пропонувати ввести таку статтю в Кримінальний кодекс. Значить, це поправка №117. Да, вони пов'язані між собою, оскільки в законопроекті відхилена поправка щодо введення статті. Я можу пояснити чому так. Щодо введення статті «Про насильницьке зникнення», тому, відповідно, була відхилена і ця поправка.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Будь-ласка, колего Суслова, а потім колега Чубаров.

СУСЛОВА І.М. Я просто отримувала багато звернень від представників громадських організацій, які втому числі, присутні тут, якраз пов'язаних з поправками 7, 27 і 117, які взаємопов'язані і викладають з однієї сторони дефініцію, загальна заборона практики і введення кримінальної відповідальності на підставі і це все робиться на підставі конвенції, яку Україна ратифікувала у 2015 році. Тобто в конвенції передбачалося, що ми внесемо всі ці дефініції, передбачимо кримінальну відповідальність. На жаль, автор цих поправок запізнюється, і якщо можна передати слово...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ми не можемо...

СУСЛОВА І.М. Центру інформації про права людини, який коротко може надати інформацію, в тому числі і з точки зору відношення по Криму. Тому що там люди не просто зникали. Тому що людина, яка зникла за особливих обставин, вона вийшла і зникла. А інша справа, коли хтось приїжджає, її викрадає, застосовуючи силу, і потім просто не зрозуміло, де вона знаходиться тиждень або два.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Колега Чубаров.

ЧУБАРОВ Р.А. Я вважаю, що це ну маємо погодитися з необхідністю насильницького зникнення, бо у нас вчора був випадок. Ми буквально за пів години підняли такий шум, скандал. Людину вчора насильницьки на очах викрали. Зупинила ДПС окупаційна, під'їхав невідомий бусик, його закинули в той бусик, вивезли. А оскільки вже пішов шум, вже рідні там уже штурмували офіс ФСБ, то вони його відпустили. У нас є відео, де людей насильницькі вивозили. І ці люди зникли і ми не знаємо, де вони. Я думаю, що таке визначення має бути.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ну, це тема, як я зазначав, також є в листі Захарова, і в листі від Крим-СОС. Хто хотів би, будь ласка, висловитися? Сідайте будь-ласка до вільного мікрофона. Олена Луньова, будь-ласка.

ЛУНЬОВА О. Доброго дня, шановний пане Голово, шановні члени Комітету. Я є однією зі співавторок законопроекту, який був альтернативний, тобто ті зміни, ті п'рки щодо насильницького зникнення ми презентували на минулому засіданні Комітету, коли розглядався законопроект у першому читанні. Так дійсно поправки 7, 27 та 117 передбачають імплементацію насправді міжнародної конвенції, яка стосується захисту осіб від

насильницьких зникнень, яку ми обіцяли ратифікувати, ратифікуючи цю Конвенцію в 2015 році. Ці правки дійсно стосуються зникнень, тому що цей законопроект про зниклих безвісти. Ми говоримо про те, криміналізація вчинення насильницьких зникнень є, по-перше, під нашою відповідальністю, під відповідальністю держави, відповідно до наших міжнародних зобов'язань. А по-друге, це є нагальною потребою, оскільки саме визначення насильницьких зникнень передбачає, що не тільки агент держави в Україні може бути представленим, а агент держави окупаційної. І нам дуже важливо, щоб наші правоохоронні органи, які зараз всі ці справи розглядають по 115-й, по 146-й, щоб вони мали можливість, по-перше, документувати і розслідувати ці діяння, належним чином обраховувати випадки вчинення насильницьких зникнень. Я знаю, що в організації Крим СОС є статистика щодо насильницьких зникнень по Криму. І вони є кричущими. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую. Я бачу, що Сергій Володимирович, радник Ірини Володимирівни Геращенко, кивав головою, натякаючи, що ви хочете слово.

ЛПЕЦЬКИЙ С.В. Доброго дня, шановні колеги. Я в даному випадку хотів би повністю погодитися із секретаріатом Комітету, який написав, що поправки відхилено з двох мотивів. Мотив №1. Якщо ми говоримо про спроби імплементації змісту будь-якого міжнародно-правового документу до тексту закону України, то цілком очевидно, що ця імплементація, шляхом простого повторення не може відбутися. Стаття, яка пропонується у даному випадку, викладена суто декларативно, і нічого нового до реального регулювання правовідносин вона не додає. Крім того, за змістом, за предметом регулювання, проблематика насильницьких зникнень, на мою думку, виходить за межі предмету регулювання даного закону. Тому, мені здається, треба погодитися з пропозицією секретаріату Комітету. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Будь-ласка Вам, а потім хочу Валерію Володимирівну.

ЧУБАРОВ Р.А. Я не можу з цим погодитися. Є явище, і нам треба його визначати, особливо з посиланням на 117 поправку, ми до неї дійдемо, там пропонується внести зміни до Кримінального кодексу. Там є визначення і від цього залежить, знаєте, відношення саме до цього виду злочину, тут і давності немає і все таке інше. Тому, я пропоную тут підтримати Найєма.

ЛУТКОВСЬКА В.В. Дякую дуже, Григорій Михайлович. Тут абсолютно Ви праві, Рефат Абдурахманович, в тій частині, що 27 треба розглядати разом з 117 поправкою. У зв'язку із цим я хотіла б звернути вашу увагу на текст 117 поправки. Вони просто взаємопов'язані і одна без одної не працює. Арешт, затримання, викрадення, позбавлення людини волі у будь-якій формі скоєне посадовою особою нашої держави під час виконання нею своїх службових обов'язків. В даному випадку мова йде не про окупаційну владу, не про де-факто владу, на ті випадки, про які ви говорите, в даному випадку закон розповсюджуватися не буде. У зв'язку із цим, в даному випадку, я чесно кажучи радила би Комітету знайти компромісне рішення. Так, Конвенція про захист осіб від насильницьких зникнень обов'язково має бути ратифікована. Але не факт, що цими двома статтями, двома поправками, ми відкриємо шлях до ратифікації. Я б говорила про те, що уряд має готувати, як належить до Закону «Про міжнародні договори», ратифікаційний закон до конвенції, а секретаріат Комітету візьме на себе функцію підготовки імплементаційного законопроекту. І тоді, повний імплементаційний законопроект під цю Конвенцію зможе охопити всі випадки, про які ми зараз говоримо, бо інакше, ми будемо розповсюджувати ці нові склади злочинів виключно на Збройні сили України, Службу безпеки України і, навіть, не будемо застосовувати по відношенню до тих, хто сьогодні винен у насильницькому зникненні наших українських солдат на

непідконтрольній Україні території. І кримських татар на території окупованого Криму.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Пояснення щодо... Це йдеться про державу. Тому що це фактично один з таких ключових пунктів обговорення і не дуже кваліфіковане пояснення і тлумачення від пані Лутковської. Хто хоче висловитися? Будь-ласка. Бачу підняту руку. До мікрофону, але дуже стисло, тому що ми в польових умовах майже.

МОІСЕЄВА А. Доброго дня. Я представляю організацію Крим СОС. Ми виступаємо за прийняття цієї поправки. Я поясню. По-перше, я не бачу ніякої причини, чому термін «державна» в даному контексті має застосовуватися не лише до України, а не до окупаційної влади, тому що ця стаття - це прямо те, що зараз відбувається в Криму з моменту окупації. А по статистиці Крим СОС на даний момент у нас є 46 випадків в Криму безвісти зниклих осіб, з них 17 досі не знайдені. У нас є дані про те, що прямо ФСБ чи інші органи Росії, козаки у 2014 році, брали участь у цих зникненнях. Тому, ця стаття вона найбільш адекватно підкреслює та показує, те що відбувається в Криму. І вона дасть змогу органам прокуратури адекватно це розслідувати. Чому це ще важливо? Тому що Україна іде з цим в Міжнародний кримінальний суд. І коли Україна туди прийде, Міжнародний кримінальний суд запитатиме, що ви зробили для того, щоб це розслідувати. Україна покаже, що вона зробила це, це й це. Вона не змогла до кінця розслідувати, тому що не могла прийти на території, але вона зробила все, щоб розслідувати цей злочин.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Україна ще не ратифікувала Римський статут.

МОІСЕЄВА А. Але вона подала 2 декларації про визнання юрисдикції.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Коротку дуже репліку.

СУСЛОВА І.М. Насправді, ця Конвенція ратифікована Україною ще у 2015 році. Імплементацийний закон по ідеї мав би бути напрацьованим. Відповідно, якщо ми звернемося до Конституції України, а саме частини 2 статті 9 Конституції України, там є дуже чітка норма, що має діяти міжнародне законодавство, якщо відбулася ратифікація, діє на рівні з національним законодавством. Тому, я не розумію позицію секретаріату не включати дані норми в готовий законопроект, які стосуються зниклих людей. Це також зниклі, але яких викрали. Інші обставини.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Да, будь ласка, і будемо приймати рішення.

БУЗНИЦЬКИЙ Ю.В. Секретаріат ще нічого не сказав з цього приводу по суті. Але я хочу сказати, що обігрування питання і тиснення на емоції з приводу Криму, вже сьогодні сказали один раз, що якщо хтось прочитав так як написано у 117 поправці, то там розповсюджується на посадових осіб нашої держави і ніякого відношення до Криму це абсолютно не має. Через це що це посадові особи нашої держави. Якщо мова сьогодні йде про Крим, то це викрадення посадовими особами іншої держави. Для цього є відповідні статті у Кримінальному кодексі. Тепер про Конвенцію. Значить ось стаття 2 цієї Конвенції. Все, що тут написано в Конвенції стосується насильницького зникнення: арешт, затримання, викрадення, позбавлення волі і так далі. Тобто що тут ясно написано, що це стосується кримінального права. Ми намагаємося статтю, яка виправляє кримінальне право в даному випадку, всунути в гуманітарний закон про зниклих безвісти. Чому? Сьогодні Мін'юст і всі знають приводить українське законодавство до європейських норм. Будь-ласка, там немірений простір в Кримінальному кодексі винести будь-яке рішення, сформулювати його у будь-якому вигляді сьогодні. Але ця практика всовування статей про уповноваженого в бюджет і так далі. В різні

закони, які цього не стосуються, вона на сьогодні не є дійсною, і про це написали не одне міністерство і відомство. Плюс до цього сьогодні у нас уже є п'ять статей, які можуть охоплювати цей злочин. Він сьогодні не має прямого відношення до всіх зниклих безвісти. Сьогодні такі злочини як викрадення і так далі частково вони мають якість там відношення, якщо місцезнаходження особи невідоме. Але я мовчу сьогодні про те, що Схід сьогодні працює взагалі в особливих кримінально-правових відносинах, де ці моменти, так сказати, неповідомлення і так далі. Я от тільки одну статтю назву з Кримінального кодексу, 371, «завідомо незаконне затримання, привід, домашній арешт або тримання під вартою». Сьогодні вже є стаття, під яку потрапляє насильницьке зникнення. Є захоплення заручників – 147 стаття. 146 – незаконне позбавлення волі і так далі, і так далі. Друге, юристи сьогодні вважають, що переповнення Кримінального кодексу схожими статтями, які вже накладаються одна на іншу, а вже у нас є окремо журналістів захоплення, це сьогодні призведе до певного правового колапсу, який нічого не вирішує. Плюс до всього, я хочу сказати, що це питання воно дійсно ніхто не спорить, що не потрібно його вирішувати. Сьогодні питання в тому, чи це предмет цього закону взагалі. І все всього-на-всього. Тим паче прописаний, так сказати, в трьох позиціях.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую. У нас з'явився колега Найєм, і ми якраз обговорюємо пов'язані поправки 27 і 117, автор яких колега Найєм. Зараз колега Чубаров.

ЧУБАРОВ Р.А. Для того, щоб пан Мустафа сам визначився. Ви знаєте, тут немає емоцій, Юрію, ми просто їх не використовуємо. Є явища, які називаються насильницьке викрадення і вбивство людей в Криму. І коли ми робимо такий закон, ви самі сказали у своєму вступі, ми концепцію змінили і цим законом ми показуємо всі такі форми зникнення безвісти осіб і це є концепція цього закону. І тут не відобразити таке явище, яке є частиною

дуже помітного злочину, який здійснює Росія, це просто буде незрозумілим. Тому я нічого не бачу такого страшного, якщо пан Мустафа погодиться, статтю 117 залишаємо на третє читання і ми її змінюємо, і ми туди додаємо злочини, які діються владою окупаційною. Якщо Вас тут засмучує, це так можна зрозуміти, це так по відношенню до нашої держави, в нашій державі теж можуть бути насильницькі зникнення. Хай залишаються. Давайте сюди додамо все те, що характеризує окуповані неконтрольовані території, але це визначення насильницького зникнення має бути в цьому законі.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Але Юрію, вибачте.

ЧУБАРОВ Р.А. Третє читання, я кажу, третє читання цієї статті, щоб в цьому законі це було.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Вибачте, ми зараз структуруємо. Зараз ми дійшли, от зараз ми бачимо, де ця неврологічна точка, якраз отут є. Я думаю, це основна. Є автор, я перед тим, як надати слово автору, Валерію Володимирівну Лутковську.

ЛУТКОВСЬКА В.В. Дякую, Григорій Михайлович. Пропоную одразу просто, оскільки тут автор, щоб просто автор зараз в свою поправку додав про те, що «в тому числі арешт, затримання і т.д., скоєне посадовою особи держави під час виконання нею своїх службових обов'язків або перебування, що здійснює публічну службу в інший спосіб», кома, «а також представників, де-факто, влади на окупованій території», прив'язати це до закону про окуповані території, неконтрольованої території. Але в будь-якому випадку до кінця дня ми сьогодні це сформулюємо таким чином, щоб це питання зняти. І тоді ми знімено проблему, яка сьогодні існує, тому що ми по цій статті дійсно не привлечемо, а зробимо дійсно таким чином, щоб можна було

порушувати кримінальне провадження і стосовно Криму, і стосовно Донбасу. Сьогодні до кінця дня.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую. колега Найєм, будь ласка.

НАЙЄМ М. По-перше дякую за таку пильну увагу до цієї правки, до цих зауважень. Я повністю погоджуюсь з тим, що сказала пані Лутковська. Дійсно, у нас ні в кого тут немає мети когось засуджувати, або робити речі, які не в інтересах держави, або наших військових, або наших громадян. Але якщо дійсно є таке явище, давайте це пропишемо. В нас є закон про окуповані території, який чітко прописує межу окупації, хто конкретно де визначає цю межу, який орган. Ми можемо прописати, що давайте на цій території, ті органи, які виконують функції державної влади, а по факту, це окупаційна влада, так, це в Криму буде, і в Донецьку ми маємо на увазі тих, хто видає такі документи, що ми по цій статті можемо притягати їх до відповідальності. Я не проти, щоб ми так прописали. Якщо немає ніяких зауважень у Вас, якщо немає зауважень у інших членів Комітету, і у представника пані Геращенко, я з великим...

ГОЛОВУЮЧИЙ. В мене є процедурне питання. Чи це б стосувалося тоді всіх трьох поправок, чи це стосувалося б 7, 27 і 117, чи це б стосувалося лише 117?

Лише 117.

НАЙЄМ М. Дійсно, тому що це трошки інше.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Трошки інше. Зрозуміло. І друге процедурне питання. Яким чином цю поправку ми?

ДВОРЕЦЬКА О. Можна ще трошки зауважити, що.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Представтесь, будь ласка.

ДВОРЕЦЬКА О. Олександра Дворецька – благодійна організація «Восток-СОС». Що є ще випадки, коли громадяни України піддаються насильницьким зникненням на території, як наприклад Павло Гриб, на території Республіки Білорусь, захоплений органами державної влади Російської Федерації. Тому це можна розширити на інших суб'єктів органів влади інших, що стосується українських громадян. Просто тут треба подумати.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дивіться, тут треба дуже обережно. Бо ми мали дуже слушну репліку пані Лутковської щодо необхідності окремого імплементаційного закону, пов'язаного із Міжнародною Конвенцією. Де б всі ці речі можна було б втілити. Зараз ми маємо класичну ситуацію, коли краще може бути ворогом доброго. А нам треба приймати закон, вже четвертий рік іде війна у нас. Фактично ми сказали, що сама ідея виникла зниклих безвісти під час окупації Криму і Донбасу. І тут, я думаю, ми мали б бути обережними, щоб аж не дійти до. Я бачу, є приклад Павла Гриба на території іншої держави, яка формально не є де-юре і де-факто учасником конфлікту. Але давайте не будемо.

Я хочу довести все-ж-таки процедурно.

СІМОН В.П. Якщо ми робимо так, як казала Валерія Володимирівна, ми записуємо це формулювання, а там, де висновок Комітету, пишемо, що поправка пана Мустафи врахована в редакції, запропонованій Комітетом.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Приймається тоді? Ремарка і рухаємся далі.

БУЗНИЦЬКИЙ Ю.В. Є одна суттєва ремарка. Я чому сказав, що да, все нормально. Тільки коли ми будемо прописувати як це відбувається на неконтрольованих територіях – це буде велике питання. Через те, що ми називаємо «посадові і інші особи», але ми не визнаємо, що там існує влада. Там немає посадових осіб і написати як... ким... Це розповсюджується на осіб, які виконують функції держави, навіть якщо не нашої держави.

НАЙЄМ М. Можна два слова, можна?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Прошу.

НАЙЄМ М. Послухайте, ситуація, яка відбувається в Україні – вона не перша в світі. Тобто ми ж не оригінальні. Такі окупаційні влади відбувалися на інших територіях. Перше, по міжнародному законодавству гуманітарному праву влада, яка дійсно там застосовується, тобто відбувається... Що таке влада по факту? Це правоохоронні органи, які там можуть застосовувати насилля, які називають себе владою і ми за нашим законом визнали, що ця територія окупована, назвали окупанта і дійсно ми вже в міжнародних судах визнаємо потім, це наша мета і має бути велика мета, визнати окуповані території. І тоді вони автоматично є посадовими особами окупаційної влади. Вони також представляють конкретну окупаційну силу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Колеги, я думаю принципово є у нас розуміння як можна на цьому етапі вийти з ситуації найкращого і доброго і негарного і тому я думаю процедурно ми будемо рухатися так. Єдино, що я хотів би щоб максимально точно тоді, якщо є відсилка до закону, який є, щоб оці речі, пов'язані з посадовими особами, ефективно управління хто здійснює там воно б відповідало. Щоб тут ми не зробили ще одну проблему замість вирішення існуючої.

ЧУБАРОВ Р.А. Вже декілька днів я, пані Лутковська і пан Мустафа, просто нам треба бути дуже точними в термінах. Я не зовсім впевнений, що ми маємо назвати «де-факто влада». Треба подивитися в нашому законодавстві, в гуманітарному міжнародному праві і щоб це було точно. І давайте порадимося з МЗС.

БУЗНИЦЬКИЙ Ю.В. *(Мікрофон вимкнено)*

ЧУБАРОВ Р.А. Ну скільки? Ну день. Ми що, його завтра розглядаємо?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Не розглядаємо.

ЧУБАРОВ Р.А. Нам один день вистачить завтра.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Зрозуміло. Зараз, Сергій Володимирович, вам слово і нам треба рухатися далі. Прошу. Все-все-все. Я підвожу ризику. Будь ласка, Сергій Володимирович.

ЛПЕЦЬКИЙ С.В. Я дуже вибачаюся, я можливо внесу деякий дисонанс в дискусію.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Не треба тоді.

(Сміх у залі).

ЛПЕЦЬКИЙ С.В. Але я прочитаю частину першу статті 116 Регламенту Верховної Ради: пропозицій та поправки до законопроекту, який готується до другого читання, можуть вноситися лише до того тексту законопроекту, статей, їх частин, пунктів, речень, який прийнятий Верховною Радою за основу. Я дивлюся в лівий абзац і не помічаю там, щоб

Верховна Рада в першому читанні коригувала Кримінальній або Кримінально-процесуальний кодекс. Тому можуть бути проблеми.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, я зрозумів. Можуть бути проблеми, але ж у нас не є такої, як говорять колеги з діаспори: Аспірацій буде святіший за Папу Римського. Ми ж не хочемо такого? Це і не можливо. Тому я думаю є консенсус розуміння з точки зору членів комітету яким чином вже на цьому етапі, можливо не ідеальне рішення, а все таки відреагувати на факти, про які йшлося, і по Криму і по інших місцям. Щоб врахувати вже існуюче законодавство. І я розумію підтекст про який тут ідеться. Про що ідеться? Ідеться про те, що якщо в такій редакції це буде включно, то фактично це може означати криміналізацію практики, яка згідно з звітами неурядових організацій, існує в Україні. Вона доведена, не доведена? Ви хотіли б уточнити? Будь ласка.

НАЙЄМ М. Дивіться. Ми коли приймали закон в першому читанні, я точно пам'ятаю, це є під стенограму, треба підняти, і там було написано, що ми приймаємо в першому читанні з урахуванням прогресивних норм альтернативного законопроекту. І це є в стенограмі, можна це підняти. Що ми дійсно нічого не порушуємо.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Важливе уточнення. З цим поясненням ми зрозуміли процедурні речі. Ідеться про викладення 117-ї поправки в редакції комітету, запропонованій комітетом і ми вже... терміни робочі... прошу колегу Чубарова делегувати своїх помічників для того, щоб також спільно з секретаріатом це виписати, колегу Найєма також. І прошу також добровільно взяти участь в цьому Валерію Володимирівну Лутковську. Отже з таким розумінням я хочу задати питання чи є наполягання щодо інших відхилених поправок? Таких я не бачу. От було в зверненні «Крим-СОС» пунктом 2 щодо: Міжнародний червоний хрест щодо відредагованої версії

законопроекту залишилася згадка про співпрацю виключно з міжнародними організаціями з огляду на те, що з точки зору міжнародного права Міжнародний Комітет Червоного Хреста не є міжнародною організацією, таке формулювання викреслює можливість співробітництва з ним в даному питанні. Ми обговорювали це питання на експертному рівні. В тому, що було звернення, зауваження самого Міжнародного Комітету Червоного Хреста, на це не зверталася увага в тлумаченні. Але в принципі я нічого не бачу, щоб викласти Міжнародний Комітет Червоного Хреста та інші міжнародні організації. Таке формулювання, але знову ж таки, у нас є хтось з Міжнародного Комітету Червоного Хреста? Ви? Да. Будь ласка. Прошу, клавішу натисніть і ми будемо приймати рішення.

МУРЗАЄВА А. Уважаемые коллеги, позвольте поприветствовать ту работу, которая была произведена по доработке этого законопроекта. У нас есть общие замечания, и конкретно к этому пункту, касательно нашей роли и нейтрального посредника в данной деятельности. В первую очередь, мы бы хотели сказать, что мы очень позитивно оцениваем создание комиссии. То, как оно будет организовываться, это конечно же решение государственных органов. Но тем не менее, в нашей практике создание таких комиссий, работа таких комиссий, она крайне эффективна и полезна в плане розыска пропавших без вести, а также работе с их семьями. Для нас очень важно, чтобы данный законопроект остался гуманитарным, потому что он касается в том числе ситуаций вооруженных конфликтов, и именно гуманитарная составная этого законопроекта должна конечно оставаться.

В той же мере мы приветствуем создание реестра. Это также крайне эффективный механизм для работы по розыску пропавших без вести, идентификации, а также работы с их семьями. Говоря о семьях, нам очень отраднo было увидеть, что пункт о социальной поддержке был включен в новую доработанную версию этого законопроекта. И также, как Юрий

Васильевич уже отмечал, что данный законопроект покрывает и подконтрольную территорию, и неподконтрольную территорию.

Мы действительно отметили, что Международный Комитет Красного Креста не был включен отдельно. Как организация, которая работает над такими вопросами. Тем не менее, мы бы хотели сказать, что, учитывая наш опыт работы в вооруженных конфликтах и нашу роль нейтрального посредника, мы считаем, что мы могли бы принести больше пользы, если бы мы могли бы отмечены отдельно. Мы являемся международной организацией, для этого у нас есть все необходимые документы, но у нас особый статус, потому что у нас, так сказать, двоякая роль.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Думаю, це не викликає, про це вже сказав. Думаю, тоді ніхто не буде заперечувати, щоб в тексті було згадано окремо Міжнародний Комітет Червоного Хреста. Немає заперечень, прошу тоді секретаріат це врахувати.

Колеги, я хочу таким чином, ще одне. Я розумію і трохи побоююсь, що коли вже буде в залі голосуватися це, можемо мати практику на підтвердження, коли будуть ставити поправки і ми маємо бути свідомі, що є очевидні побоювання деяких силових структур стосовно того, в якій редакції, як це буде виписано, якщо це буде стосуватися кримінального права. Хочу, щоб ми були свідомі, що така практика може бути. Нам дуже важливо, щоб закон став законом. Тому я прошу зводи всіх членів і авторів поправки дати доручення секретаріату і разом з авторами виписати 117-ту в редакції Комітету таким чином, щоб максимально з точки зору раціональної, виписати текст таким чином, щоб зменшити можливість такого, але в той же час відреагувати на проблему, яка є очевидною для всіх без виключення членів Комітету. Добре, тоді ми приймаємо таке, виносимо на друге читання. Даємо доручення секретаріату підготувати її згідно з обговореннями і зауваженнями членів Комітету, авторами поправок і запрошених колег, членів міжнародних організацій, зокрема, Червоного Хреста, «Крим-СОС» і

Центру з прав людини. Нема заперечень? Все, прийнято. Хочу подякувати також раднику Ірини Володимирівни Геращенко, який взяв конструктивну участь в обговоренні і всіх інших. І в нас основний порядок вичерпано.

Є в різному одне питання, воно стосується того, що в останній час почастишали випадки нападів на ромські табори, на ромську громаду і ... просто підказують, що нам треба проголосувати таке рішення перш ніж ми перейдемо повністю ... з урахуванням підсумків обговорення та висновків Комітету щодо пропозицій та поправок, внесених суб'єктами законодавчої ініціативи до розгляду у другому читанні проекту Закону «Про правовий статус осіб зниклих безвісти», 5435, Комітет прийняв рішення рекомендувати Верховній Раді України проект Закону «Про правовий статус осіб зниклих безвісти» прийняти у другому читанні і в цілому як Закон в остаточній редакції запропонованій Комітетом.

Доповідачем з цього питання визначити Голову Комітету Немирю. Якщо є бажання я можу поступитись таким правом. Народні депутати – члени Комітету, за – проти, зараз прохання це просто ... проголосувати.

Хто за? Прошу. Прошу голосувати. Всі п'ятеро присутніх за.

Ірина Сулова, вам, будь ласка, слово.

СУСЛОВА І.М. Дуже дякую, шановний пане Головуючий, насправді дуже коротка заява. Текст її був розісланий вчора і ви мали можливість отримати, всі члени Комітету. Заява стосується тих подій, які відбуваються навколо ромських таборів. На електронній пошті можна (*нерозбірливо*).

ГОЛОВУЮЧИЙ. У різному у вас є.

СУСЛОВА І.М. Можу дати проект. Ось у мене є. Щодо того, що Комітет із захисту прав людини звертається до правоохоронних органів, якщо коротко, з тим, щоб вони взяли під контроль те, що відбувається,

спалювання таборів, побиття, постійні побиття ромів. Взяли на особистий контроль. Плюс проводили розслідування і притягали до відповідальності.

Оскільки ми бачимо від правоохоронних органів заяви публічні, так, але жодних конкретних дій по цих випадках не бачимо. Останній приклад був буквально позавчора. В Тернополі, на території Тернопільської області біля лісу не просто спалили табір ромів, почали стріляти по них з вогнепальної зброї. Семеро дітей і певна кількість дорослих змушені були тікати у ліс у незрозумілому напрямку для того, щоб зберегти своє життя.

Я вважаю, що тут роль парламенту має бути ключовою. Ми, як мінімум, можемо зробити заяву. Можемо звичайно внести пропозиції за бажанням і хоча б публічно закликати правоохоронні органи розпочати розслідування по даним фактам.

(Загальне обговорення. Мікрофон вимкнено)

ГОЛОВУЮЧИЙ. ... не відповідне кваліфікування. Я не думаю, що хтось буде заперечувати. Але я просто по тексту заяви бачу, що вона потребує суттєвого редагування.

СУСЛОВА І.М. Да. Вона може бути більш жорсткішою, я погоджуюсь.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ні, не треба. Треба щоб просто вона була в стилі заяви парламентського Комітету.

ЧУБАРОВ Р.А. *(Мікрофон вимкнено)*.

СУСЛОВА І.М. Пане Рефате, я перепрошую, це писали журналісти, які не працюють в Комітеті. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. А приймає Комітет. Прошу, колега Брензович.

БРЕНЗОВИЧ В.І. Не має такого поняття як табори ромів. Напади на ромів давайте, будь ласка. Табір ромів, є таке юридичне поняття?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Поселення.

БРЕНЗОВИЧ В.І. Поселення.

СУСЛОВА І.М. Василь Іванович, ми надіслали для пропозицій, це писав не секретаріат Комітету, це була моя власна ініціатива, оскільки я не пишу заяви від Комітету, на жаль, і може вона не відповідати тим чи іншим...

БРЕНЗОВИЧ В.І. Давайте напади на ромів.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Напади на ромів. Я приймаю це. Колеги ми не будемо зараз. Скажемо: «нападали на жінок і навіть дітей». Тобто на жінок можна нападати, а «навіть якщо дітей», це вже проблеми. Тут треба дуже добре вичитати.

Я попрошу ... газові балончики, бити, українською - біти, по моєму, пишеться через «і» також. Треба журналісту сказати. І я б не виокремлював посольство однієї країни, тому що багато дипломатів висловилися з того приводу, але міжнародні організації, представники дипломатичного корпусу і таке інше. Але навряд чи в заяві Комітету треба якесь окреме посольство. Отже ми приймаємо, але редакційно просимо це виписати відповідно до стилю заяви Комітету.

І прошу тоді перед тим як остаточно ще раз розіслати її членам Комітету. Приймається. Шановні колеги, як хочу подякувати за дуже оперативну головне плідну роботу, результативну. Хочу подякувати колегу

Найема за присутність і конструктивну участь. На цьому засідання Комітету оголошується закритим. Дякую.